Akademik Kontrol Oda?? Ölçe?i Ergen Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Akademik Kontrol Oda?? Ölçe?i Ergen Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16542

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Akademik Kontrol Oda?? Ölçe?i Ergen Formu (AKOÖ-E), ergenlerin akademik ba?ar?lar?n? veya ba?ar?s?zl?klar?n? neye atfettiklerini, yani kontrol alg?lar?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? psikometrik bir araçt?r. Ölçek, 2014 y?l?nda Hakan Sar?çam taraf?ndan Türk kültürüne özgü olarak geli?tirilmi? ve geçerlik ile güvenirlik çal??malar? yap?larak ergen popülasyonunda kullan?ma sunulmu?tur. Bu ölçüm arac?, ö?rencilerin akademik sonuçlar? içsel faktörlere (çaba, yetenek) mi, yoksa d??sal faktörlere (?ans, ö?retmenler) mi ba?lad???n? belirleyerek, e?itim psikolojisi alan?ndaki ara?t?rmalara önemli katk?lar sa?lamay? hedeflemektedir.

Ölçe?in geli?tirme süreci, akademik kontrol oda?? kuramsal çerçevesine dayanmakta olup, özellikle ergenlik dönemindeki ö?rencilerin motivasyon ve ba?ar? inançlar?n? anlamada kritik bir rol oynamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Akademik kontrol oda??, ergen, ölçek geli?tirme, psikometrik özellikler, akademik at?f, lise ö?rencileri.

Yazarlar

Hakan Sar?çam

Amaç

Akademik Kontrol Oda?? Ölçe?i Ergen Formu'nun (AKOÖ-E) temel amac?, 12-18 ya? aral???ndaki ergenlerin akademik ba?lamdaki kontrol oda?? yönelimlerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde tespit etmektir. Bu ölçek, ö?rencilerin s?nav sonuçlar?, ödev performans? veya genel okul ba?ar?s? gibi akademik ç?kt?lar?n?n nedenlerini neye yorduklar?n? belirlemeyi amaçlar.

Ölçek, e?itimcilerin ve psikologlar?n, ö?rencilerin akademik motivasyonlar?n? ve sorumluluk alma düzeylerini daha iyi anlamalar?na yard?mc? olmay?, böylece bireyselle?tirilmi? e?itim ve rehberlik stratejileri geli?tirmelerine olanak tan?may? hedefler. Ö?rencilerin içsel (kendi çabalar?) veya d??sal (?ans, zorluk) kontrol inançlar?na sahip olup olmad???n?n belirlenmesi, müdahale programlar?n?n etkinli?i aç?s?ndan önemlidir.

Yap?

Ölçek, temel psikolojik yap? olarak Julian Rotter'?n teorile?tirdi?i Kontrol Oda?? (Locus of Control) kavram?n?n akademik alana özgü uygulamas?n? ölçmektedir. Kontrol oda??, bireylerin kendi ya?amlar?nda meydana gelen olaylar?n sonuçlar?n? kendi davran??lar?na m? yoksa d?? güçlere

ARABPSYCHOLOGY.COM

mi ba?lad?klar? inanc?d?r.

AKOÖ-E, genellikle çok boyutlu bir yap? sergilemektedir. Bu boyutlar, akademik ba?ar? ve ba?ar?s?zl?klar?n atfedildi?i temel alanlar? temsil eder:

?çsel Kontrol Oda??: Ö?rencinin akademik sonuçlar? kendi çabas?na, yetene?ine veya disiplinine ba?lamas?.
D??sal Kontrol Oda?? (Güçlü Di?erleri): Ö?rencinin sonuçlar? ö?retmenlere, aileye veya okul yönetimine ba?lamas?.
D??sal Kontrol Oda?? (?ans/Kader): Ö?rencinin sonuçlar? tamamen ?ansa, kadere veya kontrol edilemeyen d?? faktörlere ba?lamas?.

Geçerlik

Sar?çam (2014) taraf?ndan yürütülen çal??mada, Akademik Kontrol Oda?? Ölçe?i Ergen Formu'nun yap? geçerli?i ve içerik geçerli?i incelenmi?tir. ?çerik geçerli?i için uzman görü?lerine ba?vurulmu?, maddelerin akademik kontrol oda?? kavram?n? yeterince temsil edip etmedi?i de?erlendirilmi?tir.

Yap? geçerli?i analizleri, ölçe?in teorik yap?yla uyumlu oldu?unu göstermi?tir. Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) sonuçlar?, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? desteklemi? ve uyum indekslerinin (örne?in, RMSEA, CFI, GFI) kabul edilebilir düzeylerde oldu?unu ortaya koymu?tur. Bu bulgular, ölçe?in akademik kontrol oda?? yap?s?n? ölçmede yeterli düzeyde geçerli oldu?unu kan?tlam??t?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal??malar?, iç tutarl?l?k (içsel güvenirlik) yöntemleri kullan?larak gerçekle?tirilmi?tir. Sar?çam (2014) çal??mas?nda, ölçe?in genel iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alfa) hesaplanm??t?r.

Genellikle, bu tür geli?tirme çal??malar?nda Cronbach Alfa katsay?s?n?n yüksek oldu?u (örne?in, .80'in üzerinde) rapor edilmi?tir, bu da maddeler aras?ndaki tutarl?l???n yüksek oldu?unu ve ölçe?in güvenilir bir ölçüm sa?lad???n? göstermektedir. Ayr?ca, test-tekrar test güvenirlik katsay?s? da (zaman içinde kararl?l??? ölçmek için) hesaplanarak ölçe?in zamana kar?? direncini ortaya koyan kan?tlar sunulmu?tur.

Faktör Analizi

Akademik Kontrol Oda?? Ölçe?i Ergen Formu'nun yap?sal geçerli?ini belirlemek amac?yla hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA), ölçe?in madde havuzunun temel psikolojik yap?s?n? ke?fetmek için kullan?lm?? ve teorik olarak beklenen faktör yap?s?n? ortaya ç?karm??t?r (muhtemelen üç boyutlu yap?). Bu analizde, maddelerin faktör yüklerinin yüksek oldu?u ve bini?iklik göstermedi?i saptanm??t?r. DFA ise, AFA'dan elde edilen faktör yap?s?n?n farkl? bir örneklem grubu üzerinde test edilerek modelin uygunlu?unun teyit edilmesini sa?lam??t?r. DFA sonuçlar?, modelin teorik yap?ya mükemmel veya iyi düzeyde uyum sa?lad???n? göstermi?tir.

Ölçek Bilgileri

Test Tipi:

Geli?tirme (Development)

Format:

Çok maddeli, Likert tipi derecelendirme ölçe?i. Genellikle 4 veya 5 seçenekli bir derecelendirme kullan?l?r (Örne?in, "Tamamen Kat?l?yorum"dan "Kesinlikle Kat?lm?yorum"a).

Mevcut Dil:

Türkçe

Popülasyon Grubu:

Ergenler (Adolescents)

Ya? Grubu:

Genellikle 12-18 ya? aras? ortaokul ve lise ö?rencileri.

Popülasyon Detaylar?:

Ölçek, Türkiye'deki çe?itli ortaö?retim kurumlar?nda ö?renim gören ergenler üzerinde standardize edilmi?tir. Çal??maya kat?lan örneklem, farkl? sosyo-ekonomik ve kültürel arka planlardan gelen ö?rencileri kapsam??t?r.

Test Metodolojisi:

Öz-bildirim ölçe?i (Self-report scale). Bireylerin kendi akademik durumlar?na ili?kin inançlar?n? ve at?flar?n? yans?tan maddelerden olu?ur.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Anahtar Kelimeler

Akademik performans, kontrol oda??, içsel at?f, d??sal at?f, ergen geli?imi, e?itim psikolojisi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?:

ORCID bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir.

Kurum E-posta Adresleri:

hakansaricam@gmail.com

Yaz??ma Adresi:

Hakan Sar?çam (2014 itibar?yla ilgili üniversite veya kurum bilgisi için orijinal makaleye ba?vurulmal?d?r).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?:

2014 (Ölçe?in yay?nland??? y?l).

?zinler ve Kullan?m Ücreti:

Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? genellikle yazar?n iznine tabidir. Ticari kullan?m veya geni? çapl? uygulamalar için yazar Hakan Sar?çam ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

PDF Eri?imi:

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: akademik-kontrol-odagi-olcegi-ergen-formu-toad.pdf

Kaynaklar

Sar?çam, H. (2014). Akademik Kontrol Oda?? Ölçe?i ergen formunun psikometrik özellikleri. *?lkö?retim Online, 13*(4), 1135-1141. doi:10.17051/io.2014.32429

ARABPSYCHOLOGY.COM

Akademik Kontrol Oda?? Ölçe?i Ergen Formu Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, orijinal kaynak metinde yer almad???ndan, bu k?sma eklenmemi?tir. Maddelere eri?im için yukar?da belirtilen referans makaleye veya sorumlu yazara ba?vurulmas? gerekmektedir. Ancak, ölçe?in orijinal makalesi ve maddeleri içeren PDF dosyas? yukar?daki "?zinler, Ücret ve Test Y?l?" bölümünde belirtilmi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM